

22 ZATERDAG 1 FEBRUARI 2014

reizen

Handelen in de Transsiberië Express

In de trein van Mongolië naar Moskou waan je je op een Chinese markt. Met drie 'Amigo-jeans' over elkaar wordt de douane om de tuin geleid.

TEKST EN FOTO'S MYRA DE ROOY

Op een volgestouwd perron in Oelan Bator tovert decemberkou condenswolkjes uit stampvoetende wachtenden. Mijn vervoermiddel is Mongools en dat is rommeliger dan de Chinese trein die mij van Peking naar Mongolië bracht. Ik nestel me in een coupé die zich vult met bagage. Vooral spijkerbroeken in alle maten. De goeddelijke eigenaresse toost met wodka op een voorspoedige reis naar Moskou.

De tafelranden van de stad trekken voorbij. Daarna sneeuwbergen en een enkel geucht. De medepassagiers hebben geen oog voor leeg land. Tassen en dozen worden opengemaakt. Ik waan me in een kledingfabriek: broeken, namaakbontjassen, lange onderbroeken, glittertruien, laarzen, zelfs geborduurde tafelkleden. Alles wat op markten in China te koop is.

Geloop, gepraat, gelach, geroep. De trein wordt op zijn kop gezet. Labeltjes worden verwijderd: een spijkerbroek gaat binnenstebuiten. Handschoenen gaan in een jaszak, kousen worden in elkaar gerold en een frivool vestje wordt verfrommeld.

Mijn transportmiddel lijkt een levendige handelsstraat. Wanneer naaldbomen de hellingen

beginnen te bevolken, komt er 'rust in de tent'. Mijn reisgenote wijst naar bontjassen die in onze coupé hangen.

"Eentje is er van jou."

Ik krijg meer extra kleding onder mijn hoede. Tijd voor cola, die met voorbijgangers wordt gedeeld, en voor bier en wodka. Ik houd me bij thee, in de trein kan ik heet water tappen.

De meeste handelaren zijn vrouwen. Dèki, met wie ik vier dagen ga optrekken, is vijftig en arts.

"Doe je dit vaker", vraag ik? "O ja, bijna elke week."

Een augurkenpot komt op tafel. Dèki's volwassen zoon Adza sluit zich aan. Hij drinkt het augurkenvocht, waarna het potje als bierglas wordt gebruikt. Vleesdumplings worden rondgedeeld en brood met worst, thuisgemaakte rode bietjes, en als toetje mandarijntjes.

Vlak voor de grens start een verkleedpartij. Passagiers doen fonkelnieuwe kleren en schoenen aan. Een vrouw trekt zelfs drie spijkerbroeken en meerdere truien over elkaar aan.

"Koud hè", is haar lachende commentaar.

De douane in Sukhbaator moet hiervan weten en pikt waarschijnlijk een graantje mee.

"Het transport is trouwens legaal", meldt de dokter, "iedereen mag vijf stuks van één artikel meenemen".

Om negen uur 's avonds arriveren we bij de grensplaats, vijfenhalf uur later kunnen we verder. We hebben dan de Mongoolse en Russische controle achter de rug, inclusief het bezoek van naar explosieven en drugs snuffelende honden. Gewichtige stempels bekronen verklaringen dat niemand iets heeft aan te geven. ▶

TrouwTijd 23

reizen

Levendige handel op het perron als de trein een stop maakt.

Nog voor we het station verlaten, gaat de drank rond. De goederenverhuizing vindt nu in omgekeerde richting plaats. Mijn ligplaats komt vrij als alle 'Amigo-jeans' bij mijn reisgenote terug zijn.

Het Baikalmeer glijdt langs, sneeuw en berken lichten op door de ochtendzon, dorpen lijken door de sluimeren. Het bed boven mij ligt vol goederen. Op het tegenovergelegen bovenbed snurkt de zoon, op het onderbed dutten twee vrouwen, de voeten van de een bij het hoofd van de ander. De trein rolt traag langs de oever, de treinwereld ontwaakt en de spijkerbroeken worden klaargelegd. Ik begin te begrijpen dat de handelswaar al voor Moskou verkocht dient te worden.

Vlak bij de uiterste punt van het Baikalmeer gaat het kort gestopt. In sneltreinvaart worden aan klaarstaande Russen, ook vooral vrouwen, kledingstukken aangereikt. Roebels verdwijnen in omgekeerde richting. Tijd om rond te wandelen ontbreekt. Mijn trein slingert daarna door een naaldbos. Siberië in volle glorie met af en

Het Baikalmeer glijdt langs, sneeuw en bergen lichten op door de ochtendzon

toe huizen in verkoopstokkeltjes. In Irkoetsk krijgen de verkoopsters meer tijd om spullen te slijten. Na deze plaats volgt industrie, die oplost in bomen.

Dagen rijgen zich aaneen. Soms duurt een verkoopstop slechts kort. Chaotische minuten, gedrang op het perron. Sommige verkopers hebben paspoppen met alleen een bovenlichaam en zonder hoofd. Bontjassen worden geschouwd door er zelf een aan te trekken. Dat is praktisch bij

snijdende kou. Dèki vertelt waarom de handel vooral in vrouwenhanden ligt: "Wij verdrinken het geld niet meteen."

Novosibirsk is een grote stad, de spanning stijgt, hier valt veel te verdienen. De handel wordt in stelling gebracht en het is dringen bij de deur. Het is nacht, maar toch staat het stampvol koopgrage Russinnen.

Jassen gepast, broeken betast, sokken gaan van hand tot hand.

"Kun je op onze koopwaar passen?"

Ik word steeds meer deel van de familie.

's Nachts wordt het Siberisch koud, ik slaap met muts op. Bij de verbindingstukken tussen de wagons stuift sneeuw naar binnen. De dubbele ramen zijn niet winddicht. Het treindorp trekt verder. Een 'pokercoupé' met mannen ziet blauw van de rook. De volgende morgen zie ik andere mannendingen: op een meer zitten ijsvisser.

De huisarts en andere verkoopsters tutten zich op voor een volgende verkoopssessie.

"Dat verkoopt beter", zegt Dèki terwijl ze oogschaduw en lipstick aanbrengt.

Het verkoopspel gaat door, een spel met

24 ZATERDAG 1 FEBRUARI 2014

Jassen gepast, broeken betast, sokken gaan van hand tot hand.

slechts winnaars. Mongoliërs tellen tevreden hun geld en Russinnen keren voldaan huiswaarts met goedkoop Chinees spul dat ze doorverkoop.

Ik maak een vrouwenfeestje mee; zes vrouwen, onder wie Dèki, maken in *no time* anderhalve fles wodka sloop. Gemengd met vruchtensap, anders smaakt het zo vies. Tussen zang en uitbundig gelach door vertellen ze anekdotes die niet voor mannenoren bedoeld zijn.

Naast een kerk met gouden uivormige koepels en kruizen staan woonkazernes. Moskou nadert. Deze regio is dichter bevolkt. Vier dagen ging niemand uit de kleren. Nu loopt een man met blote bast en een handdoek om zijn nek door de tochtige gang. De handelslui trekken schone kleren aan. Een vrouw loopt zingend langs. Het einddoel nadert. De laatste wordt wordt in plakjes gesneden. Bagage wordt ingepakt, helaas enkele onverkochte Amigo's. Mijn reisgenoten blijven slechts één nacht in Moskou. Een omhelzing van Dèki en een hand van haar zoon.

Vanuit een Mongoolse treinkaravaan stap ik de metro in en Rusland binnen. ■

Transsiberië Express

Hele jaar door mogelijk. Van oost naar west en omgekeerd. Groepsreizen of solo, zekerheid of avontuur, van luxe tot budget. Verschillende reisorganisaties bieden de reis aan, waaronder de Treinwinkel. Zij regelen tickets voor het hele traject of deeltrajecten, en kunnen veel verzorgen. Reken hiervoor voor China, Mongolië, Rusland en Wit-Rusland 6 à 8 weken. Diverse praktische reisgidsen (Lonely Planet) of verhalenbundels (The Trans-Siberian Railway: A Traveller's Anthology). Een zogeheten backpackstart kost voor 23 dagen rond de 650 euro, georganiseerde reizen beginnen rond de 1600 euro.

TrouwTijd 25